

Aplikace Good-Lives-Modelu v českém vězeňství

Aktuální průběžné výsledky evaluace projektu

Vladimír Kváča, Ph.D.

VOLONTÉ
vůle pomáhat

Spolupracující věznice

Jiřice #

Kuřim #

Kynšperk #

Pardubice #

Stráž pod Ralskem #

Vinařice #

432

Realizátoři

Volonté

Vězeňská služba ČR

2019-2023

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Rozpočet intervence

Cca 14 mil. Kč | 560k €

Evropský sociální fond

O čem si chci povídat

Co, proč
a jak
evaluačně
zkoumáme

Jak to zatím
dopadá po
ukončení
terapie
u druhé
kohorty ze tří

Co? – „Intervence“

Good life model

(Doprovázení)

Hlavní evaluační otázky:

Jaké efekty mají různé kombinace intervence GLM a intervence Doprovázení na (1) riziko násilného chování, (2) míru kriminální recidivy a na (3) míru zaměstnanosti?

Proč?

Good life model je v ČR nový nástroj, je dobré ho ověřit před tím, než ho začneme využívat ještě více.

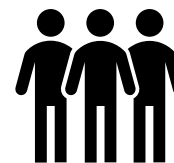
Projekt je podpořen z ESF výzvy 82 na sociální inovace, která požaduje evaluaci ověřující kauzalitu intervence a jejích efektů.

Zkoumané skupiny

V každé věznici jsou **dvě** podobné skupiny, vždy jedna s GLM a jedna bez GLM.

Tři běhy GLM zahájené s odstupem několika měsíců.
Poslední startuje nyní na podzim.

Máme tak tři časově posunuté kohorty.

Kolik? – Velikost skupin

GLM předpokládá začátek práce
ve skupině o 12 členech.

Plán:

$(12+12) \times 3$ kohorty \times 6 věznic = 432 členů CS.

Zatím:

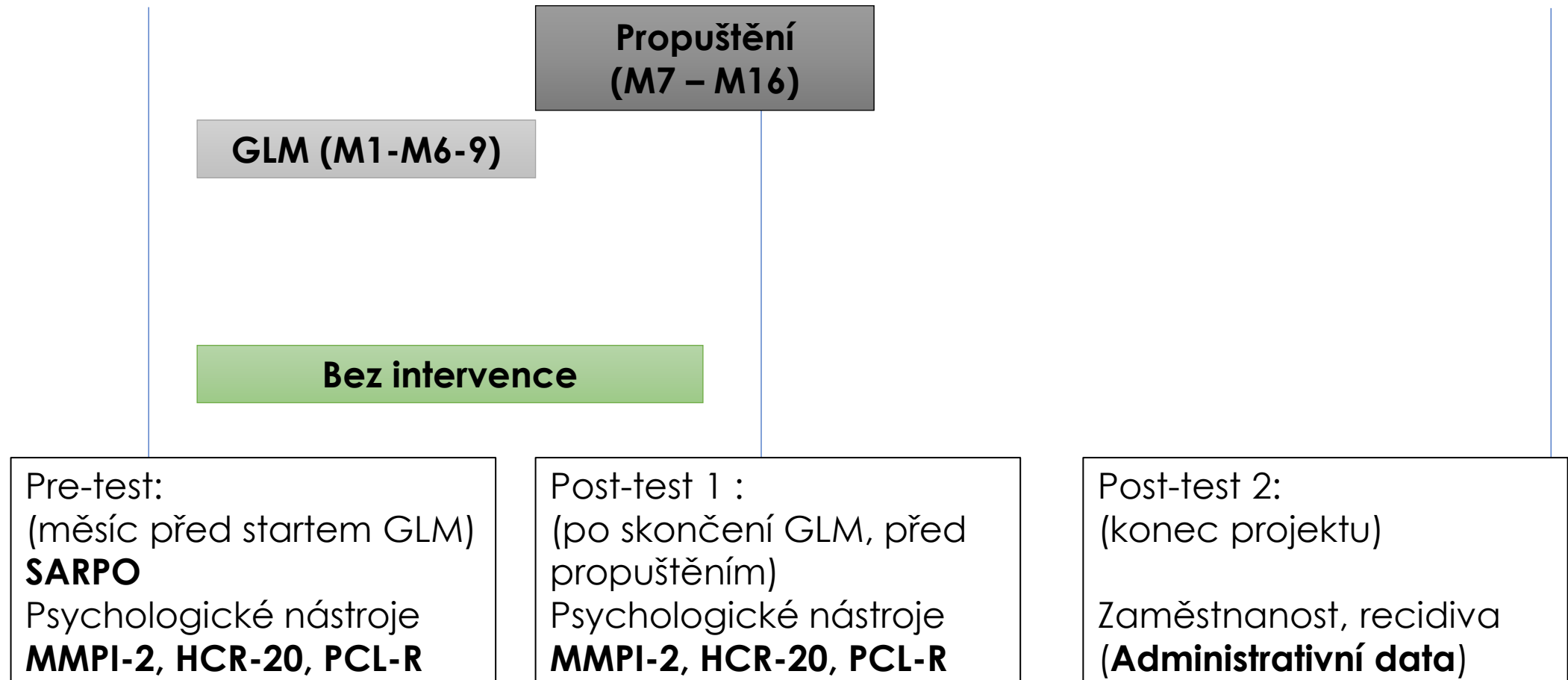
Celkem 135 osob v 11 skupinách GLM

157 osob ve srovnávacích skupinách

= 292 zkoumaných osob

Data

(shodně pro všechny skupiny)

Design zkoumání rizika násilí

MMPI 2, HCR-20 a PCL-R slouží pro vyhodnocení efektů na **riziko násilného chování**.

Evaluační design: Kvaziexperiment

Dvě metody výpočtu:

- Rozdíl rozdílů (difference in difference)
- Párování (propensity score matching)

Rozdíl v rozdílech (difference in difference)

Vývoj IS:

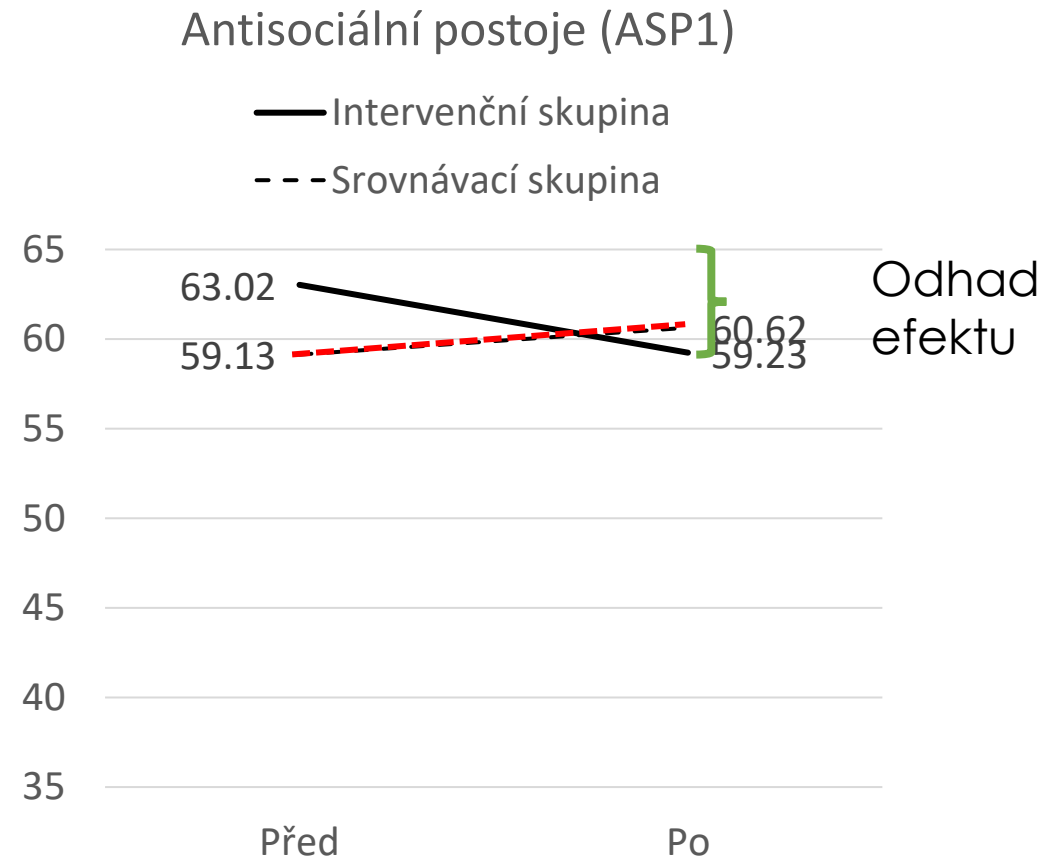
pokles z 63,0 na 59,2
= snížení o 3,8

Vývoj KS:

Nárůst z 59,1 na 60,6
= zvýšení o 1,5

Celkem = $-3,8 - 1,5 = -5,3$

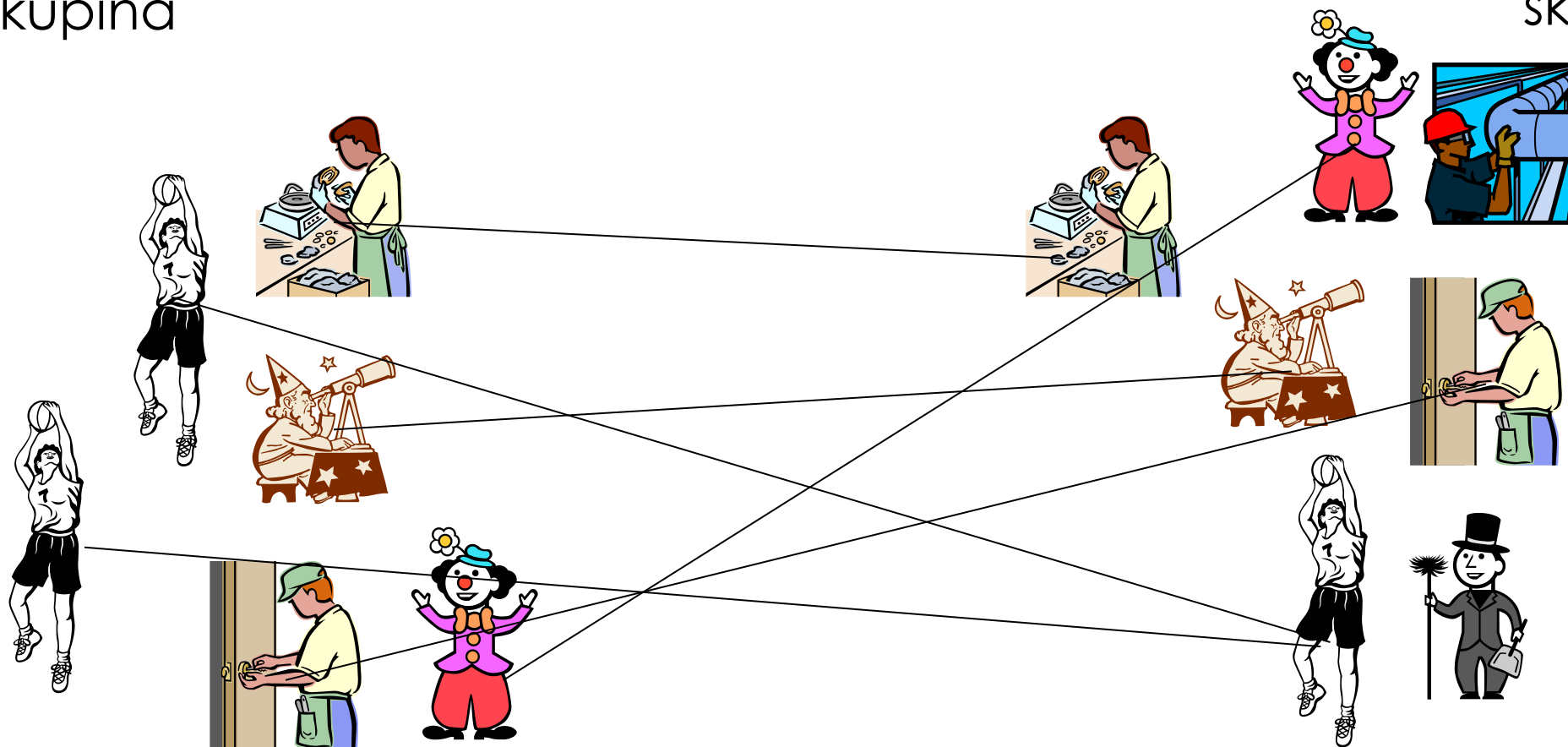
Předpoklad: bez GLM by se
IS vyvíjela stejně jako SS

Párování

Intervenční skupina

Srovnávací skupina

Předpoklady párování

Dostupnost dat o nejrůznějších relevantních charakteristikách obou skupin (v našem případě SARPO a demografická data).

Obě skupiny jsou dostatečně velké – velké „N“ (v našem případě je počet hraničně přijatelný).

V obou skupinách se vyskytují podobní lidé („common support assumption“).

Postup párování

Každému členu IS najdu nejpodobnějšího členu z SS.

Porovnám jejich výsledky (změnu mezi pre-testem a post-testem).

Celkový efekt odhadnu jako průměr všech párů.

Data o riziku násilí

MMPI 2

Minnesota Multiphasic Personality Inventory 2

- Širokospektrý test sloužící ke zjišťování důležitých vlastností osobnosti a psychických poruch.
- Věznice provádí pre-test – **měsíc před zahájením GLM**
- Věznice provádí post-test – **po ukončení GLM, před propuštěním z VTOS**

Data o riziku násilí

HCR-20

Nástroj k hodnocení a řízení rizika násilí.

- Věznice provádí pre-test – **měsíc před zahájením GLM**
- Věznice provádí post-test – **po ukončení GLM, před propuštěním z VTOS**

PCL-R

Hareho škála psychopatie.

- Věznice provádí pre-test – **měsíc před zahájením GLM**
- Věznice provádí post-test – **po ukončení GLM, před propuštěním z VTOS**

Výsledky

Jaké jsou efekty
GLM na

**1. riziko násilného
chování,**

Známe
Výsledky 1. a 2. kohorty

2. míru kriminální
recidivy a 3. míru
zaměstnanosti?

Budeme vědět na konci
projektu (cca polovina roku
2023)

Stav realizace

Přes komplikace spojené s Covid-19 proběhla 1. kohorta v 6 věznicích a 2. kohorta ve 4-5 věznicích s dostatečnou věrností vůči zkoumanému modelu.

= Nesporný organizační úspěch realizace ve složitých podmínkách.

Fidelita (věrnost) je důležitá – pokud bychom se příliš odchýlili od výchozí GLM terapie a výsledky by nebyly dobré, nebylo by to důkazem toho, že GLM v ČR nefunguje, ale jen toho, že ji neumíme realizovat.

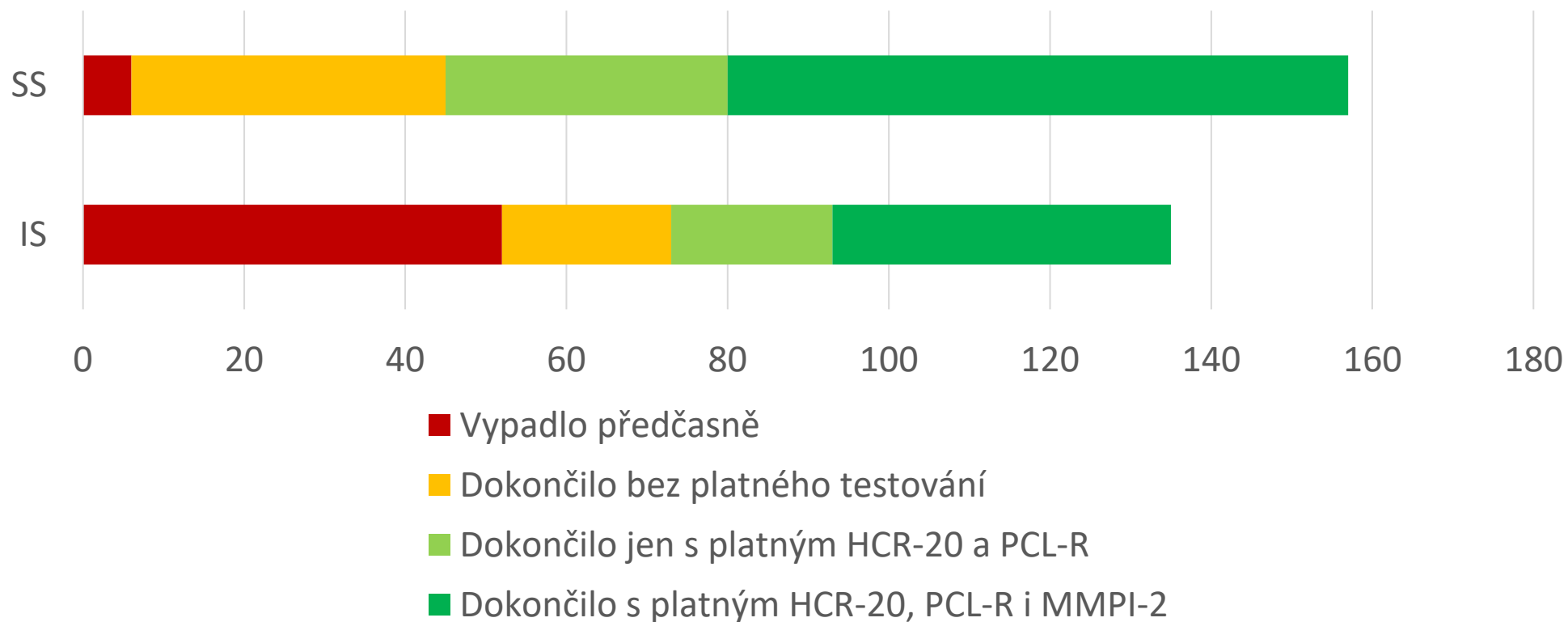
Stav realizace 1. a 2. kohorta

Počty odsouzených			
	Vstup do intervence	Dostupná měření HCR-20 a PCL-R	Dostupná měření MMPI-2
Intervenční skupina	135	62	42
Srovnávací skupina	157	112	77

Výpadky jsou způsobené – neabsolvováním významné části terapie (min. 100 hod), odmítnutí spolupráce při post-testu, nevalidní protokoly, jiné problémy

Data

Data k dispozici

GLM terapie – efekty na MMPI-2

Předem vybrané škály MMPI-2	Pre IS průměr	Post IS průměr	Prům. změna IS	Pre SS průměr	Post SS průměr	Prům. změna SS	Rozdíl prům. změn (Odhad efektu DD)	p_value	Odhad efektu PSM_DD	p_value
Problémy s autoritou (Pd2)	61.91	65.07	3.16	64.05	61.90	-2.15	5.32	0.004 ***	3.30	0.142
Antisociální postoje (ASP1)	63.02	59.23	-3.79	59.13	60.62	1.49	-5.28	0.001 ***	-4.64	0.016 **
Hostilita (Ho)	60.35	57.72	-2.63	57.71	58.35	0.64	-3.27	0.017 **	-2.47	0.158

*** Výsledek signifikantní na 99% hladině, ** Výsledek signifikantní na 95% hladině, * Výsledek signifikantní na 90% hladině

Počet účastníků, kteří byli zahrnuti do analýzy: u IS n = 42, u SS n = 77.

Tučně jsou hodnoty vybočující z běžné normy obecné (nevěžeňské) populace,

Tučně červeně jsou hodnoty s klinicky významnou odchylkou od normy.

Tučně označené škály mají efekt odhadnutý jako signifikantní oběma metodami.

GLM terapie – efekty na MMPI-2

Další škály MMPI-2	Pre IS průměr	Post IS průměr	Prům. změna IS	Pre SS průměr	Post SS průměr	Prům. změna SS	Rozdíl prům. změn (Odhad efektu DD)	p_value	Odhad efektu PSM_DD	p_value
Mf (Maskulinita – Femininita)	49.54	54.40	4.86	50.83	50.41	-0.42	5.28	0.002 ***	3.35	0.086 *
Pa3 (Naivita)	41.23	45.00	3.77	43.62	43.32	-0.29	4.06	0.012 **	3.85	0.084 *
Ma1 (Amorálnost)	57.81	56.35	-1.47	55.18	58.08	2.90	-4.36	0.026 **	-4.21	0.067 *
Pa S (Paranoia, skrytá)	46.09	49.16	3.07	48.67	47.90	-0.77	3.84	0.026 **	4.44	0.063 *
ASP (Antisociální chování)	71.21	68.14	-3.07	66.65	67.64	0.99	-4.06	0.044 **	-3.89	0.129
CYN1 (Misanthrop. přesvědčení)	61.21	56.37	-4.84	59.08	58.68	-0.40	-4.44	0.002 ***	-4.44	0.016 **
GM (Maskulinní role)	43.77	41.00	-2.77	40.95	42.81	1.86	-4.63	0.001 ***	-4.75	0.010 ***
RC3 (Škála cynismu)	60.51	56.95	-3.56	60.42	60.35	-0.08	-3.48	0.024 **	-3.14	0.100 *
DEP1 (Nedostatek puzení)	58.61	53.84	-4.77	57.39	57.96	0.58	-5.35	0.017 **	-4.87	0.081 *
ASP2 (Antisoc. chování subškála)	79.95	83.58	3.63	80.00	77.54	-2.46	6.09	0.010 ***	3.24	0.278
TPA2 (Soupeřivost)	54.86	52.51	-2.35	53.46	55.45	1.99	-4.34	0.026 **	-1.86	0.461
PSYC (Psychoticismus)	52.79	50.23	-2.56	51.53	52.13	0.60	-3.16	0.034 **	-3.12	0.139

*** Výsledek signifikantní na 99% hladině, ** Výsledek signifikantní na 95% hladině, * Výsledek signifikantní na 90% hladině

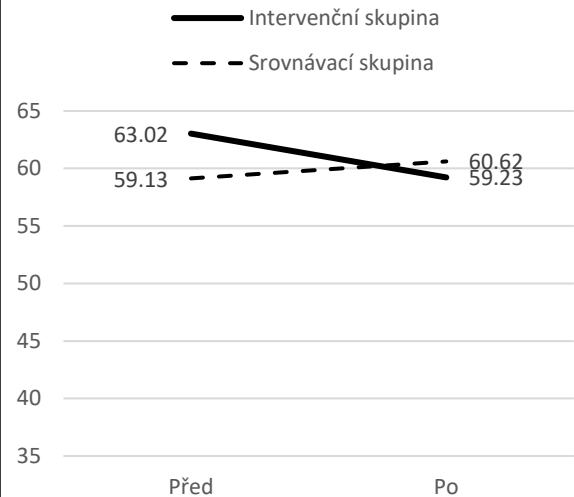
Počet účastníků, kteří byli zahrnuti do analýzy: u IS n = 42, u SS n = 77.

Tučně jsou hodnoty vybočující z běžné normy obecné (nevěžeňské) populace,

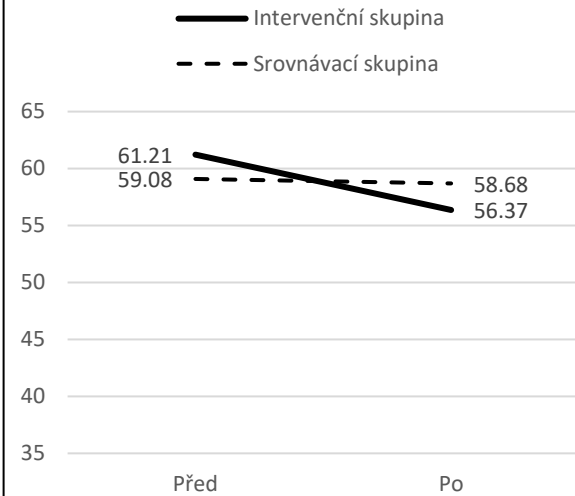
Tučně červeně jsou hodnoty s klinicky významnou odchylkou od normy.

Tučně označené škály mají efekt odhadnutý jako signifikantní oběma metodami.

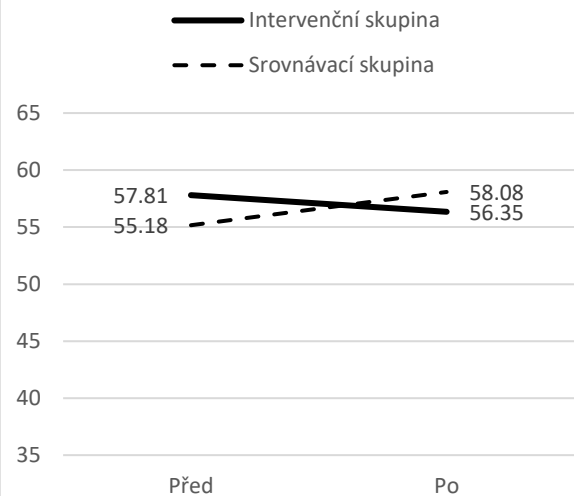
Antisociální postoje (ASP1)

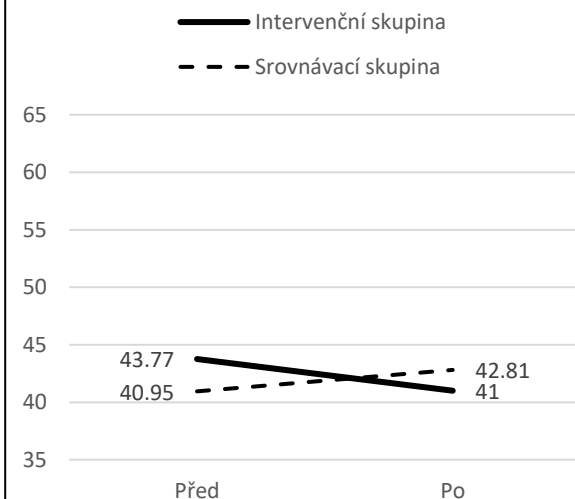
Misantr. přesvědčení (CYN1)

Amorálnost (Ma1)

Maskulinní role (GM)

U mnoha škál se
signifikantními efekty platí, že
IS se zlepšuje a SS se zhoršuje.

Zhoršení SS = efekt pobytu ve
VTOS bez terapie GLM

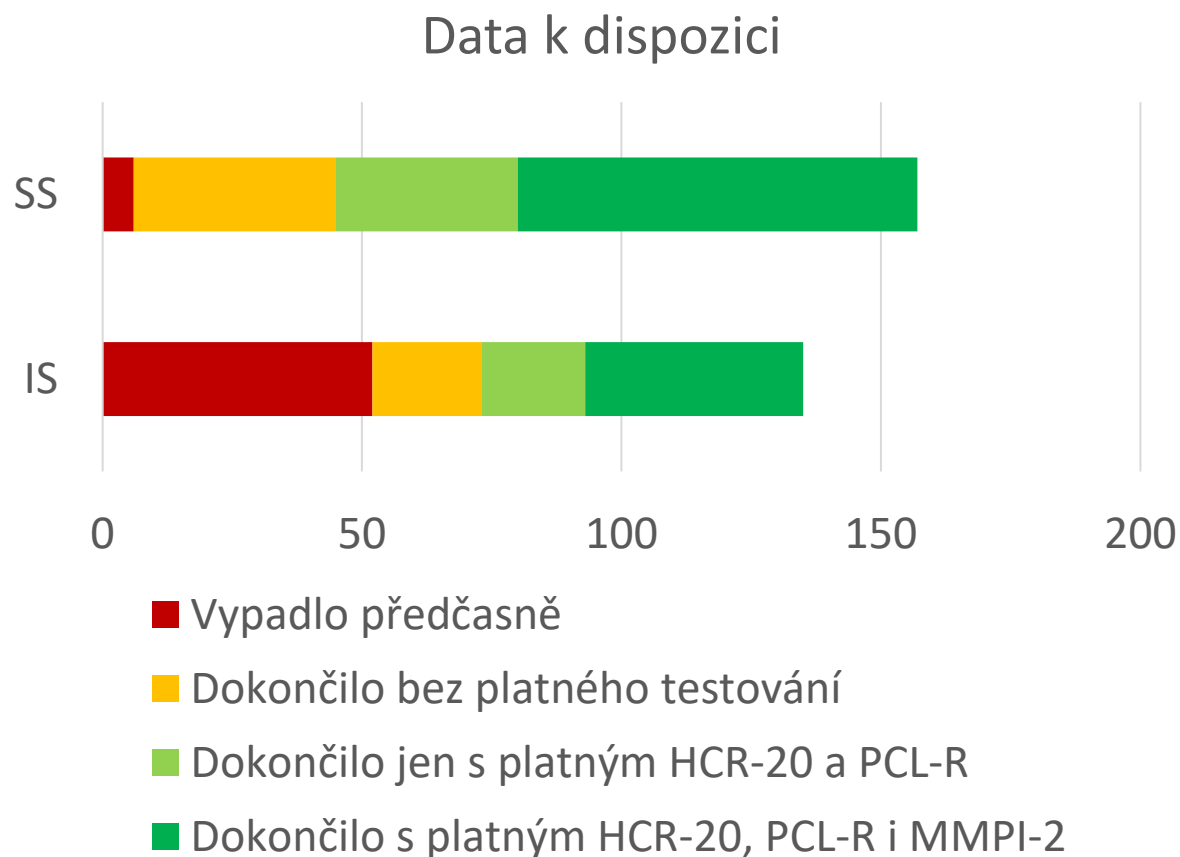
GLM terapie – efekty na HCR-20 a PCL-R

Rozdíl post-test pre-test	Průměr SS	Průměr IS	Rozdíl	p_value
HCR-20: Anamnestické položky	0.009	-0.194	-0.203	0.129
HCR-20: Klinické položky	0.197	-1.210	-1.406	0.000 ***
HCR-20: Položky zvládání rizik	0.044	-0.871	-0.915	0.000 ***
HCR-20: HCR-20 celkem	0.250	-2.274	-2.524	0.000 ***
PCL-R: F1 - hrubý skór	0.259	-1.226	-1.484	0.000 ***
PCL-R: F2 - hrubý skór	-0.143	-1.500	-1.357	0.000 ***
PCL-R: Celkový hrubý skór	0.036	-2.581	-2.617	0.000 ***

Počet účastníků, kt. byli zahrnuti do analýzy: u IS n = 62, u SS n = 112.

*** Výsledek signifikantní na 99% hladině

Interpretační omezení

Liší se ti, kteří vypadávají z KS, od těch, kteří vypadávají z IS?

**Naštěstí moc ne => zbylé
mohu celkem platně
porovnat.**

Liší se ti, kteří nemají platný protokol, od těch, kteří ho mají?

**Bohužel výrazně ano =>
nemohu zobecňovat mimo
platná pozorování.**

Kdo vypadává (nedokončení nebo neplatné testy)

Proměnná	Průměr Vypadávajících	Průměr Nevypadávajících	Rozdíl	p_value
Práce ve VTOS	0.330	0.637	-0.307	0.000 ***
Zloba (ANG)	84.807	74.587	10.220	0.000 ***
Neurologické symptomy (HEA2)	85.505	71.603	13.902	0.000 ***

Šest hlavních závěrů

(1)

Už jen samotná realizace GLM v Covid-19 situaci je úspěch všech zapojených.

(2)

Rozsah a podstata testování odsouzených v rámci projektu byla pro některé členy týmů výzva.

(3)

GLM má pozitivní efekty. Způsobuje pokles vzteku, protisociálních postojů, negativního vnímání společnost a určitého distancování se od společnosti. Omezuje typicky maskulinní rysy osobnosti, což lze rovněž hodnotit pozitivně v kontextu hypermaskulinního prostředí českých věznic.

(4)

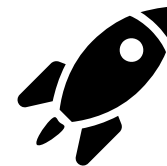
Srovnávací skupina nestagnuje, ale spíše se zhoršuje.

Prostý pobyt ve VTOS zhoršuje situaci odsouzených.

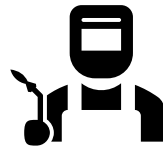
(5)

Ti, kteří by terapii možná potřebovali nejvíc, z ní vypadávají – nejsou připraveni na GLM (nebo GLM není připravena na ně).

(6)

**Práce ve VTOS terapii nepřekáží, právě naopak.
Je žádoucí, aby účastníci terapie zároveň pracovali.
Ti, kteří pracují, odpovědněji vyplňují MMPI-2.**

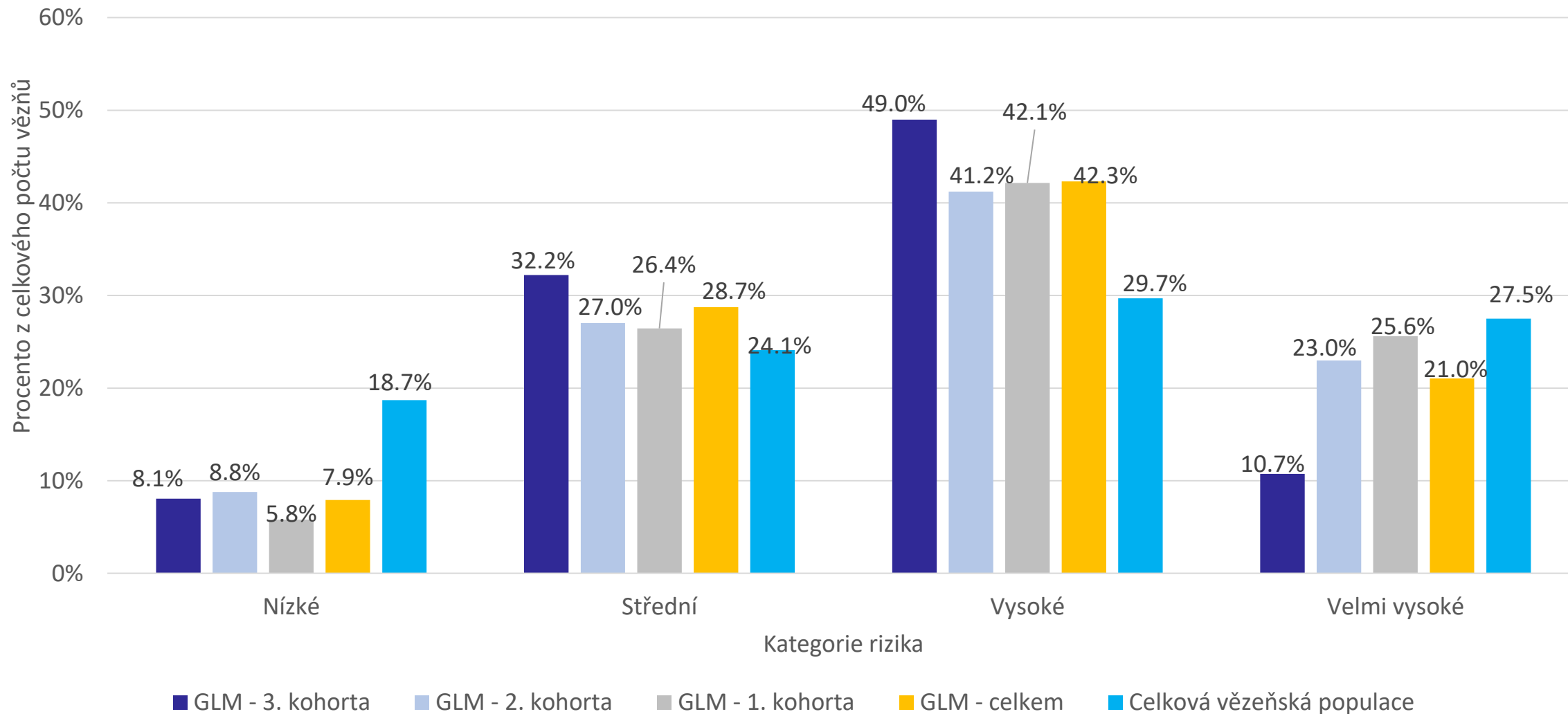
Nová zjištění

Vyhodnocení pre-testu 3. kohorty (a tím celé cílové skupiny)

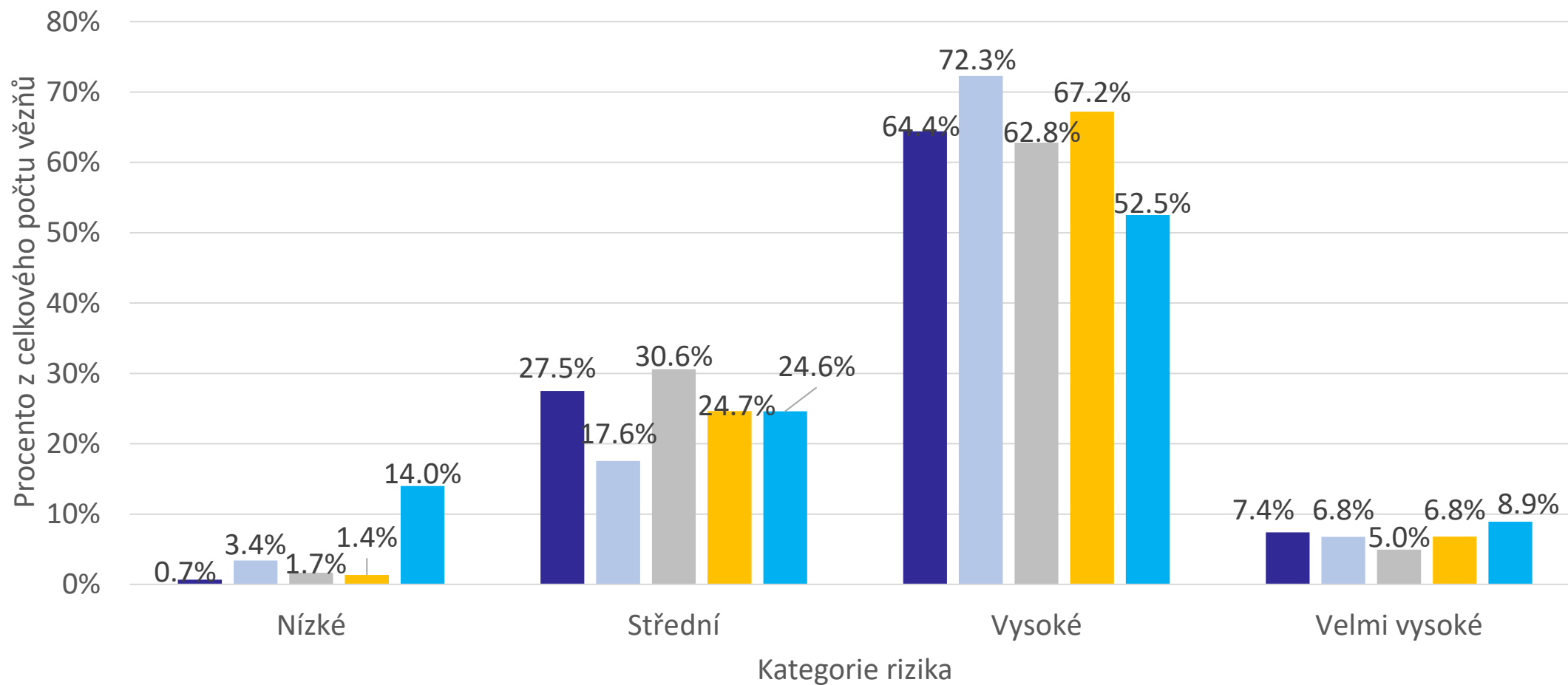
Naše CS vs. odsouzení obecně

- V porovnání s celkovou vězeňskou populací je naše CS lehce více riziková, přičemž naše CS má podstatně méně zastoupené extrémny, které nacházíme v celkové vězeňské populaci (jsou relativně málo přítomné velmi lehké a velmi obtížné případy).

Statické faktory: porovnání jednotlivých stupňů výsledného rizika aktivních osob v projektu GLM s celkovou vězeňskou populací

Dynamické faktory: porovnání jednotlivých stupňů výsledného rizika aktivních osob v projektu GLM s celkovou vězeňskou populací

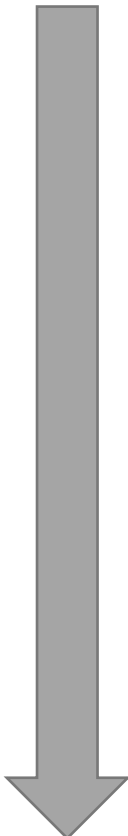

■ GLM - 3. kohorta ■ GLM - 2. kohorta ■ GLM - 1. kohorta ■ GLM - celkem ■ Celková vězeňská populace

Intervenční vs. kontrolní skupina

- Významnější rozdíly se u různých kohort neopakují.
- Na úrovni celého souboru se rozdíly stírají, což je dobrou známkou toho, že IS a KS jsou v rámci daných možností poměrně dobře porovnatelné.
- Jediné přetrvávající rozdíly jsou u intervenční skupiny nižší hodnoty na škále Potlačení (Repression – R), vyšší hodnoty na škále Amoralnost (Ma1) a nižší hodnoty na škále Suicidální myšlenky (DEP4). Tyto rozdíly, byť statisticky významné, však nelze přeceňovat, neboť průměrné hodnoty T-skórů u žádné skupiny (GLM=0; GLM=1) v těchto škálách nenabývají klinické významnosti a jsou zcela v normě.
- **Celkově tak můžeme shrnout, že rozdělení na intervenční a kontrolní skupinu v rámci možností dopadlo velmi dobře a rozdíly nejsou významné.**

Další kroky

Léto 2022 – post-testy 3. kohorty

Podzim 2022 – analýza efektů na riziko násilného chování (za celý projekt), zpráva v lednu 2023

Květen/červen 2023 – získání administrativních dat o recidivě a (ne)zaměstnanosti za všechny kohorty

Léto 2023 – analýza efektů na míru kriminální recidivy a míru zaměstnanosti (zpráva srpen 2023)